

Pavla Peroutková: Umění jako sociální intervence

Posudek vedoucí práce

Výtvarné umění jako sociální akt je podrobováno zkoumání a inovacím již dlouhou dobu – přinejmenším od dadaistických, surrealistických a poválečných happeningových či performativních počinů. Participativní umění, jak se dnešní proud nazývá, má značný potenciál i ve školní praxi. Je známo, že škola je institucí konzervativní, pomalu vstřebávající jak společenské a kulturní proměny, tak změny ve vlastním pojetí kurikula a jeho vztah k státem regulovaným diskursům.

Pavla Peroutková je pozoruhodně vytrvalou tvůrkyní i badatelkou právě na pomezí umění spolupráce a diskursů různých disciplín i institucí, jejichž perspektivou na jevy vybrané problematiky nazírá. Poučena odvážnými, provokativními a brutálními intervencemi, které zkoumala v předchozí bakalářské práci, soustředila se opět na prohloubenou analýzu sociálních intervencí v umění, na vyhledávání a interpretaci momentů, kde se protínají s pedagogikou, obecně řečeno se vzdělávacími proudy ve „společnosti znalostí“ a tematicky zakotvila na mnohovrstevnatém tématu jídla a situací kolem tohoto navýsost sociálního a kulturního tématu.

Teoretická část je znamenitě pojednána po obsahové stránce, s odkazy na současnou teorii umění a jeho sociálních účinků zvláště, obohacující je výklad tzv. trans-pedagogických tendencí. Je zajímavé, jak nezvykle a inovativně tento pedagogický „crossover“ v našem prostředí působí – ostatně k tomu se vyjadřuje jasně i jeden z účastníků diskuse bezprostředně po skončení akce Jídelna. Bez jeho povahového rysu, jímž je bezesporu sklon k demokracii a otevřenosti, by pravděpodobně nebyl projekt intervence do školního prostředí vůbec možný.

Tím se dostávám k autorčině výtvarné a pedagogické práci, která je zdokumentována ve dvou artefaktech (filmové záznamy Posvícenské hostiny a Školní jídelny). Hravost a jemná ironie, s jakou pojednává téma jídla v akci Svatý Václave, volba prostředí i předivo kulturních významů, v nichž jsou provázány historické tradice i současné hédonistické ozvuky, diváka potěší jasným sdělením a pedagoga inspirují. Druhý filmový záznam je významově složitější (nic není, čím se zdá být, a přesto není ničím jiným, než tím, tím je). Tento film vyžaduje komentář – jednak jej poskytují účastníci akce samotné, jednak jej poučeně poskytuje autorka v textu diplomové práce. Podstatou zde zůstává otázka institucionálně vlivného účastníka intervence: „příjemné zpestření ... a jak to souvisí s výtvarnou výchovou?“ Na to Pavla Peroutková hledá odpověď a v mnohém přesně odpovídá ve své práci. Bylo mi potěšením samostatnou a poučenou autorku sledovat.

Doc. PhDr. Marie Fulková, Ph.D., vedoucí práce